Valiokunnan lausunto MmVL 8/2026 vp– VNS 8/2025 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta (VNS 8/2025 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- johtava asiantuntija Bettina Lemström, työ- ja elinkeinoministeriö
- luonnonvaraneuvos Mikko Peltonen, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Sally Weaver, ympäristöministeriö
- tutkija Tuomas Niinistö, Luonnonvarakeskus
- toimialajohtaja Jari Liski, Ilmatieteen laitos
- varapuheenjohtaja Raisa Mäkipää, Suomen ilmastopaneeli
- maaperä- ja ilmastoasiantuntija Heikki Aro, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- energia- ja ilmastopäällikkö Ahti Fagerblom, Metsäteollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- Saamelaiskäräjät
- Metsähallitus
- Suomen ympäristökeskus
- Bioenergia ry
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Energiateollisuus ry
- Paliskuntain yhdistys
- ProAgria Keskusten Liitto ry
- Sahateollisuus ry
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf

Valmis
5.0

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2026 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä energia- ja ilmastopolitiikasta

Valtioneuvosto hyväksyi loppuvuodesta 2025 kolme energia- ja ilmastopolitiikan keskeistä suunnitelmaa eli energia- ja ilmastostrategian, keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman. Suunnitelmat on toimitettu eduskunnan käsiteltäviksi valtioneuvoston selontekoina (VNS 8/2025 vp, VNS 9/2025 vp ja VNS 11/2025 vp). Ilmastolain mukaiseen ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmään kuuluvat pitkän aikavälin suunnitelma, keskipitkän aikavälin suunnitelma, ilmastonmuutokseen sopeutumista koskeva suunnitelma sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma. Työvoima- ja elinkeinoministeriön johdolla vaalikausittain valmisteltava energia- ja ilmastostrategia puolestaan kattaa energiapolitiikkaa koskevat linjaukset ja muodostaa yhdessä valtioneuvoston teollisuuspoliittisen selonteon kanssa kokonaisvaltaisen toimintaohjelman. Toimintaohjelmassa tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti edetä hiilineutraaliin ja myöhemmin hiilinegatiiviseen yhteiskuntaan siten, että siihen sisältyvillä päätöksillä tai politiikkatoimilla ei nosteta kansalaisten arjen kustannuksia, heikennetä elinkeinoelämän kilpailukykyä tai lisätä maatalouden kustannuksia. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää toimintaohjelman tavoitteita kannatettavina.

Energia- ja ilmastostrategia on keskipitkän aikavälin toimintasuunnitelma 15—20 vuodeksi eteenpäin, ja se sisältää kaikki kasvihuonekaasupäästöt ja nielujen aikaansaamat poistumat kattaen päästökauppa-, taakanjako- ja maankäyttösektorin. Energia- ja ilmastostrategiassa on määritelty päästökauppaan kuuluvan teollisuuden ja energiantuotannon politiikkatoimet. Päästökauppasektorin ulkopuolisen niin sanotun taakanjakosektorin toimet on puolestaan kuvattu ensisijaisesti keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa, josta maa- ja metsätalousvaliokunta lausuu erikseen (MmVL 5/2026 vp — VNS 9/2025 vp). Maankäyttösektorin ilmastotoimet on sisällytetty energia- ja ilmastostrategiaan, ja niiden valmistelua koordinoi maa- ja metsätalousministeriö, joka vastaa myös vuonna 2022 valtioneuvoston selontekona annetun maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpanosta. Tässä talousvaliokunnalle osoitetussa lausunnossa maa- ja metsätalousvaliokunta käsittelee energia- ja ilmastostrategiaa erityisesti oman toimialansa näkökulmasta eli keskittyen maankäyttösektorin ilmastotoimiin ja maa- ja metsätalouden kannalta keskeisiin energian toimitus- ja huoltovarmuuskysymyksiin.

Maankäyttösektorin ilmastotoimet

Maankäyttösektori on energia- ja ilmastostrategian kokonaisuuden kannalta keskeinen, sillä sen päästöt ja hiilinielut vaikuttavat oleellisesti strategian kokonaisvaikutuksiin ja ilmastopolitiikan eri osa-alueiden välisiin yhteyksiin. Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan metsien hiilinieluista huolehditaan pitkäjänteisesti huomioiden vaikutusten osittain hidas realisoituminen sekä teollisuuden puun saatavuus. Muutokset toteutetaan siten, että ne 2030-luvulle tultaessa edistävät metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä sekä metsän roolia hiilinieluna. Metsänhoidon laatu turvataan metsänomistajan ja koko yhteiskunnan hyödyksi. Metsien käyttöä ei hallitusohjelman mukaan rajoiteta. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää näitä energia- ja ilmastostrategian maankäyttösektorin toimien lähtökohtana olevia poliittisia linjauksia hyvinä. Valiokunta nostaa maankäyttösektorin toimista tässä lausunnossa

erityisesti esiin kasvihuonekaasuinventaarion ja -seurantajärjestelmän kehittämisen, turvemaiden ennallistamisen, vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden edistämisen, puurakentamisen edistämisen sekä metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen.

Maankäyttösektorilla kasvihuonekaasuinventaarion ja seurantajärjestelmän kehittäminen ja yleinen tietopohjan vahvistaminen on ollut viime vuosina paljon esillä erityisesti siitä syystä, että arviot maankäyttösektorin hiilinieluista ovat muuttuneet huomattavasti siitä, kun hiilineutraaliustavoite asetettiin vuonna 2019. Maankäyttösektori on muuttunut Luonnonvarakeskuksen uusien laskelmien mukaan merkittävästä hiilinielusta päästölähteeksi viime vuosina. Suuri muutos skenaariolaskelmien tuloksissa johtuu valiokunnan saaman selvityksen mukaan ennen kaikkea kasvihuonekaasuinventaarion ja skenaariolaskennan tulosten paremmasta yhteensovituksesta, turvemaiden maaperäpäästöjen laskentamenetelmän päivityksestä, metsien kasvun hidastumisesta sekä puuston rakenteessa havaituista muutoksista, jotka vähentävät skenaariomallinnuksessa maaperän karikesyötettä. Valiokunta pitää erittäin perusteltuna hallituksen päätöstä panostaa hiilinielujen ja -varastojen laskennan kehittämiseen myöntämällä rahoitusta hiilinielujen ja -varastojen tutkimuksen ja havainnointijärjestelmän kehittämishankkeelle.

Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että muihin ilmastopolitiikan sektoreihin verrattuna maankäyttösektorin kasvihuonekaasulaskentaan liittyy erittäin suuria epävarmuuksia sekä itse laskentaan että luonnonolosuhteisiin liittyen. Lisäksi skenaariotuloksiin vaikuttavat merkittävästi myös toimintaympäristön muutokset. Skenaarioihin liittyvät haasteet konkretisoituivat energia- ja ilmastostrategian valmistelun yhteydessä. Skenaariossa runkopuun vuotuisen hakkuukertymän arvioitiin metsäteollisuuden tuotantoarvioiden perusteella olevan 81,9 miljoonaa kuutiometriä vuosina 2029—2038 ja 81,0 miljoonaa kuutiometriä vuosina 2039—2048. Viimeisenä kymmenenä vuotena vuosittainen hakkuukertymä on ollut keskimäärin 72 miljoonaa kuutiometriä. Toisin sanoen hakkuutaso ei ole noussut vielä kertaakaan skenaariomallinnuksen taustaoletuksen tasolle. Skenaariot sisältävät siten oletuksen metsäteollisuuden puunkäytön melko merkittävästä kasvusta.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan saamassa selvityksessä on korostettu, että ilmasto-, energia- ja luontotavoitteiden toteutuminen edellyttää realistista, ajantasaisiin havaintoihin ja skenaariolaskelmiin perustuvaa tilannekuvaa. On välttämätöntä tunnistaa sekä lyhyen aikavälin ilmastohyödyt että pitkän aikavälin vaikutukset metsien kehitykseen, hiilinieluihin ja kansantalouteen. Maankäyttösektorin kasvihuonekaasuinventaariossa ja skenaarioissa on tehty merkittävää tieteellistä ja muuta kehittämistyötä viimeisten vuosien aikana, minkä ansiosta tietopohja on vahvistunut. Laskentaa ja mallinnusta on kehitetty pitkäjänteisesti IPCC:n ohjeistuksen ja EU:n LULUCF-asetuksen mukaisesti. Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa, että ilmastotoimien seurannan jatkuva kehittäminen on tärkeää, jotta tehty ilmastotyö saadaan näkyviin ja päätöksenteon tietopohja tarkentuu.

Energia- ja ilmastostrategian maataloutta koskevat ilmastotoimet ovat osittain yhteneväisiä taakanjakosektorin ilmastotoimet kattavaan keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaan (VNS 9/2025 vp) sisältyvien maatalouden ilmastotoimien kanssa. Maaperään liittyviä päästöjä käsitellään kuitenkin maankäyttösektorilla. Valtioneuvoston selonteossa todetaan, että maatalouden kasvihuonekaasujen kokonaispäästöistä noin kolme neljäsosaa on maaperään

liittyviä päästöjä. Näistä päästöistä taas noin kolme neljäsosaa liittyy turvepeltoihin. Energia- ja ilmastostrategian mukaan pääpaino turvemaiden ennallistamisessa on turvepeltojen ja puuntuotannollisesti heikkojen ojitettujen suometsien vettämisessä ilmastokosteikoiksi. Strategian mukaan heikkotuottoisia turvepeltoja voidaan vettää tai poistaa viljelykäytöstä metsittämällä. Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että turvepelloilla on merkittävä vaikutus ruoantuotannon ilmastopäästöihin mutta myös ruokaturvaan. Turvepelloilla viljely on turvattava myös tulevaisuudessa.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan viljelyintensiivisyyden nosto on tehokas keino turvepeltojen päästöjen vähentämiseksi. Ilmatieteen laitoksen uusinta mittausteknologiaa ja satelliittitietoja hyödyntävien hiilimittausten perusteella hiilivirta peltoihin on merkittävästi suurempi kuin inventaarioiden pohjana olevissa laskelmissa. Nurmiviljelyssä hiilivirta on uusimmissa mittauksissa jopa 160 prosenttia inventaarioissa käytetyistä arvoista. Myöskään kerääjäkasvien vaikutusta peltojen hiilivirtoihin ei ole inventaarioiden pohjana olevissa laskelmissa otettu huomioon Ilmatieteen laitoksen uusimpien hiilimittausten mukaisessa laajuudessa. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä, että peltojen ilmastovaikutuksista tuotetaan mahdollisimman tarkkaa ja reaaliaikaista tietoa peltolohkotasolla tukemaan maanomistajien ilmastotoimia. Maaperään liittyvien päästöjen vähentäminen edellyttää tapauskohtaista harkintaa, jossa tulee voida ottaa huomioon peltolohkojen ja niiden lähialueiden ominaispiirteet ja olosuhteet sekä ruoantuotantopotentiaali.

Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo, että strategiassa esitetyt vapaaehtoisten hiili- ja luonnonarvomarkkinoiden edistämistä koskevat toimet ovat tärkeitä ja kannatettavia. Ruokaketjussa ilmasto- ja luontotoimia toteutetaan jo yritysten omien arvoketjujen sisällä, mihin esimerkiksi tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet tai luontohaittojen lievennyshierarkia ohjaavat. Toisaalta näitä toimia voidaan edistää myös yritysten omien arvoketjujen ulkopuolisilla toimilla vapaaehtoisten hiili- ja luonnonarvomarkkinoiden kautta. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä, että Suomesta vaikutetaan EU-hiilimarkkinoiden kehittymiseen siten, että se tukee myös kansallisten hankkeiden käynnistämistä. Markkinoiden syntyminen edellyttää hiiliyksiköiden luotettavaa ja yksityiskohtaista mittaamista ja laskentaa. Hiili- ja luonnonarvomarkkinoiden edistäminen edellyttää siten edellä jo esiin nostettua uusimman mittausteknologian ja satelliittitiedon hyödyntämistä. Luotettavan mittaamisen ohella markkinoiden syntymiseen vaikuttavat myös hiiliyksiköiden hinta, luottamus markkinoihin ja hiilensidonnan kustannustehokkuus.

Metsien hiilinieluja on välttämätöntä vahvistaa, ja keinovalikoima on pidettävä monipuolisena. Vaikka hakkuiden vähentäminen lisää runkopuun määrää ja kasvattaa metsien hiilinielua lyhyellä aikavälillä, vaikutus vaimenee ajan kuluessa siten, että se on 50 vuoden kuluttua noin puolet alkuperäisestä, kun vanhenevan metsän kasvu taantuu. Siksi politiikkavalinnoissa on tasapainotettava lyhyen aikavälin nieluhyödyt, pitkän aikavälin metsien kasvukyky sekä metsätalouteen, hankintaketjuihin ja huoltovarmuuteen kohdistuvat merkittävät talousvaikutukset. Strategiassa mainitussa metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketissa on useita erittäin tärkeitä ja kannatettavia toimenpidekokonaisuuksia, kuten metsätuhojen ennaltaehkäisy, metsälannoituksen edistäminen sekä metsäpinta-alan laajentamistuki. Hallitus linjasi keväällä 2025 vuosien 2025—2027 osalta yhteensä 26,9 miljoonan euron rahoituksesta metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketin

toimille. Metsäpinta-alan osalta valiokunta nostaa esiin, että puistot ja puustoiset tontit eivät ole metsämaata laskettaessa metsämaan pinta-alaa valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) mukaan.

Valtioneuvoston selonteossa todetaan, että pitkäikäiset puutuotteet toimivat hiilen varastona ja korvaavat kasvihuonekaasupäästöiltään kuormittavampia materiaaleja. Korvaaminen biopohjaisilla raaka-aineilla edistää osaltaan puhdasta siirtymää ja ilmastonmuutoksen hillintää. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pitkäikäisissä puutuotteissa ja -rakenteissa olevia hiilivarastoja koskevia edistämistoimia jatketaan muun muassa selvittämällä uuden EU-lainsäädännön ja rakentamisen normikehityksen vaikutuksia puurakentamisen kansalliseen kilpailukykyyn ja yritysten vientimahdollisuuksiin ja edistämällä tiedon jalkauttamista puutuote- ja puurakentamisaloille. Lisäksi käynnistetään tutkimushankehaku puurakentamisen edistämiseksi. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä, että myös rakentamisen sääntelyä kehitetään ohjaamaan rakentamista nykyistä voimakkaammin puurakentamisen suuntaan.

Energian toimitus- ja huoltovarmuus

Kuten energia- ja ilmastostrategiassa todetaan, on ilmaston lämpenemistä aiheuttavista kasvihuonekaasuista Suomessa edelleen noin 70 prosenttia peräisin energian tuotannosta ja kulutuksesta liikenne mukaan lukien, mikä korostaa juuri energia- ja ilmastostrategiassa määriteltävien toimien merkitystä ilmastonmuutoksen hillinnässä. Toisaalta etenkin Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut EU:n ja Suomen energiapolitiikan painopisteisiin korostaen erityisesti omavaraisuutta ja huoltovarmuutta. Maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyy siihen selonteossa esitettyyn näkemykseen, että tässä geopoliittisessa tilanteessa fossiilisesta energiasta luopuminen ja investoinnit puhtaaseen energiaan vahvistavat Suomen kilpailuetua, taloutta ja huoltovarmuutta samanaikaisesti. On kuitenkin tärkeää turvata energian riittävyys myös pitkien kylmien ja tuulettomien jaksojen aikana. Selonteossa todetaan, että yhdistetyn lämmön- ja sähköntuotannon (CHP) tuotantokapasiteetin kehittymistä, sähköistymistä ja toimintaedellytyksiä tullaan selvittämään erityisesti huoltovarmuuden näkökulmasta. Tavoitteena on turvata huoltovarmuuden näkökulmasta jäljellä olevan CHP-kapasiteetin mahdollisimman hyvä käytettävyys.

Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa, että polttoon perustuvalla bioenergialla on merkittävä rooli joustavana säätövoimana. Lisäksi kaukolämmöntuotannossa käytetyllä puupohjaisella bioenergialla on keskeinen merkitys hiilidioksidin talteenoton ja vetytalouden kannalta, mitä energia- ja ilmastostrategiassa ei vielä ole riittävästi tunnistettu. Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että metsäteollisuuden tuotantolaitosten ohella suuret puuta polttavat kaupunkien lämpö- ja voimalaitokset ovat merkittäviä biogeenisen hiilen lähteitä. Puun polton väheneminen heikentää biogeenisen hiilen saatavuutta ja vaikeuttaa hiilidioksidin talteenoton ja teknisten hiilinielujen kehittämistä. Tekniset nielut, hiilidioksidin talteenotto, varastointi ja hyödyntäminen (CCUS), ovat keskeisiä Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa. CCUS-teknologiat mahdollistavat hiilineutraaliuden saavuttamisen ja tarjoavat raaka-aineen kestävien polttoaineiden tuotantoon, mikä luo teollisia arvoketjuja ja vahvistaa puhtaan sähkön kysyntää. Suomella on myös merkittävä mahdollisuus kasvattaa hiilikädenjälkeään teknologian viennin kautta. Investoinnit teknisiin hiilinieluihin edellyttävät, että metsäteollisuuden toimintaympäristö säilyy vakaana.

Huoltovarmuuskeskus on perustanut polttoturpeen varmuusvaraston, jota sen tavoitteena on ylläpitää vähintään vuodet 2022—2028. Selonteossa korostetaan sen varmistamista, että tämä varmuusvarastointi vastaa huoltovarmuuden tarpeita myös muuttuvassa geopoliittisessa ympäristössä. Lisäksi selonteossa todetaan, että ruoantuotannon kannalta tärkeää kasvu- ja kuiviketurvetta tuotetaan yhä pääsääntöisesti energiaturpeen noston yhteydessä. Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa, että turpeella on energiakäytön lisäksi maataloudessa ja kotieläintuotannossa huomattava merkitys kasvu- ja kuiviketurpeena siihen saakka, kunnes eläinten terveyden kannalta, kustannusvaikutuksiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan riittävän hyviä kotimaisia korvaavia vaihtoehtoja turpeelle saadaan kehitettyä. Maa- ja metsätalousministeriössä valmistelussa olevan kuivike- ja kasvualustatuotannon tiekartan ja kansallisen ruokastrategian pohjalta linjataan tarkemmin toimenpiteistä kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuuden ja huoltovarmuuden turvaamiseksi. Suomalaisella kasvu- ja kuiviketurpeella on jo nyt kysyntää myös laajemmin Euroopassa.

Selonteossa nostetaan energiainfrastruktuurin osalta esiin, että energiantuotannon edellytykset keskittyvät Suomessa erityisesti Länsi- ja Pohjois-Suomeen ja kulutus etelään. Energian toimitus- ja huoltovarmuuden kannalta alueellisesti hajautettu energiantuotanto on monet riskitekijät huomioon ottaen iskunkestävämpi ratkaisu. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää energiaomavaraisuuden, huoltovarmuuden ja päästövähennystavoitteiden näkökulmasta tärkeänä, että maatilat investoivat myös jatkossa biokaasulaitoksiin ja biokaasun hyödyntäminen nähdään kannattavana vaihtoehtona. Selonteossa todetaan, että biokaasulaitosten ja hakelämpölaitosten investointitukia maatiloille ja maaseutuyrityksille jatketaan maa- ja metsätalousministeriössä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ja kansallisen YMP-suunnitelman puitteissa. Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa, että biokaasulla on tärkeä rooli myös maatalouden ravinneomavaraisuuden, kiertotalouden ja lannan hyödyntämisen ratkaisuissa. Selonteossa on kuvattu siinä esitettyjen toimenpiteiden vaikutuksia siten, että lannasta tuotetun biokaasun määrän arvioidaan lisääntyvän. Tällöin päästöt pienenevät nykytilanteeseen verrattuna sekä lannankäsittelyn kautta että fossiilisten polttoaineiden korvaavuuden kautta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2026 vp

Helsingissä 5.3.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ritva Elomaa ps
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Helena Marttila sd
jäsen Anders Norrback r
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Timo Suhonen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina

Eriävä mielipide

Perustelut

Energia- ja ilmastostrategia on keskeinen ilmastolain mukaisia tavoitteita yhteen kokoava suunnitelma, jonka kukin hallitus tyypillisesti antaa selontekona kautensa aikana. Erityisesti energia- ja ilmastostrategiassa linjataan päästökauppasektorin päästövähennystoimista. Selonteko käsittelee toimenpiteitä myös taakanjakosektorilla ja maankäyttösektorilla sekä maankäyttösektorin ja muiden alojen hiilinielut. Ilmastolain mukaisista suunnitelmista hallitus on antanut eduskunnalle selonteot VNS 9/2025 vp sekä VNS 11/2025 vp, kun taas Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa sekä Kansallista ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaa ei ole päivitetty kauden aikana.

Energia- ja ilmastostrategiassa esitetyt toimenpiteet eivät ole riittäviä ilmastolain mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, eikä valiokunnan lausunto ota tätä riittävissä määrin huomioon. Selonteon perusteella hallitus jättää ottamatta käyttöön sellaisia kustannustehokkaita ilmastotoimia, joiden ansiosta ilmastokriisin hillintään liittyvän taloudellisen toiminnan hyödyt jäisivät Suomeen. Hallitus myös siirtää toimimattomuudellaan kuormaa ilmastotoimien tekemisestä tuleville hallituksille.

Valiokunnan lausunnossa asianmukaisesti todetaan, että maankäyttösektori on keskeisessä roolissa, sillä sekä sen päästöt että erityisesti hiilinielut ovat ilmastopolitiikan kokonaisuuden kannalta merkittäviä. Selonteon arvion mukaan Suomelle olisi syntymässä ensimmäisellä EU LULUCF -velvoitekaudella 110–115 Mt CO2-ekv. alijäämä, joka joustot huomioon ottaen olisi noin 84 Mt CO2-ekv. Alijäämä on mittakaavaltaan huolestuttava ja edellyttäisi hallitukselta pikaisia toimia hiilinielujen kasvattamiseksi, mitä valiokunnan lausunnossa ei ole riittävästi huomioitu. Toimenpidekokonaisuuden esittämiseksi pidämme välttämättömänä, että hallitus päivittäisi Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman, joka on viimeksi annettu selontekona eduskunnalle vuonna 2022 (VNS 7/2022 vp).

Valtioneuvoston selonteossa todetaan, että maatalouden kasvihuonekaasujen kokonaispäästöistä noin kolme neljäsosaa on maaperään liittyviä päästöjä. Näistä päästöistä taas noin kolme neljäsosaa liittyy turvepeltoihin, joiden nielujen vahvistamiseen liittyvät selonteon toimenpiteet ovat kannatettavia. Turvemaiden ennallistaminen sekä vettäminen kosteikoiksi ovat myös kustannustehokkaita toimenpiteitä, joita tulisi mielestämme ottaa käyttöön vielä laajemmassa mittakaavassa.Yhdymme valiokunnan näkemykseen siitä, että hiili- ja luonnonvaramarkkinoiden edistämiseen tähtäävät toimet selonteossa ovat kannatettavia. Vapaaehtoiset hiili- ja luonnonarvomarkkinat voivat tukea maankäyttösektorin päästöjen vähenemistä ja yksityisen rahoituksen kanavoiminen näille on ensiarvoisen tärkeää. Vahvemmat hiili- ja luonnonarvomarkkinat lisäävät myös maanomistajien ansaintakeinoja. Merkittävin markkinoiden kasvua vauhdittava tekijä olisi ekologisen kompensaation säätäminen velvoittavaksi saastuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti. Samalla on varmistuttava siitä, että hiili- ja luonnonarvomarkkinoiden kautta tapahtuva toiminta on aidosti vaikuttavaa ja lisäistä.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2026 vp
Eriävä mielipide

Yksityisen rahan kanavoimisen lisäksi vaikuttavan ilmastopolitiikan tekeminen edellyttäisi taloudellisten ohjauskeinojen, kuten verotuksen sekä päästösidonnaisten tukien käyttöönottoa. Näitä ei selonteossa ole esitetty. Vaikuttavia taloudellisia ohjauskeinoja olisivat esimerkiksi maankäytön muutosmaksun säätäminen, puunpolton verotuen poistaminen sekä metsäteollisuuden tukien ohjaaminen uudistavaan suuntaan.

Selonteossa nojaudutaan paljon hiilidioksidin talteenottoon, käyttöön sekä varastointiin, missä voidaan nähdä olevan sekä riskejä että mahdollisuuksia. Hiilidioksidin talteenotto on välttämätön osa erityisesti hiilinegatiivisuuden varmistamisessa, mutta näkemyksemme mukaan kansallinen nielupolitiikka ei voi nojata yksinomaan niihin.

Luonnonnielujen vahvistamiseen selonteon toimenpiteet ovat riittämättömiä. Ilmastopaneelin tuottamien skenaariolaskelmien mukaan ilmastolain mukaisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen on mahdotonta ilman hakkuumäärien maltillistamista. Samoin Ilmastopaneelin sekä Luontopaneelin selvitysten pohjalta voidaan todeta, että hakkuumäärien maltillistaminen olisi toteutettavissa tavalla, jonka kustannusvaikutukset eivät olisi kohtuuttomia. Valiokunnan lausunto ohittaa tämän näkökulman täysin.

Asiantuntijanäkemysten mukaisesti ilmasto- sekä luontotoimia tulisi mielestämme mahdollisuuksien mukaan toteuttaa yhdessä, jolloin ne ovat myös kustannustehokkaampia sekä helpommin priorisoitavissa. Ilmastokriisi sekä luontokato ovat uhkia, joita on ratkottava yhdessä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 5.3.2026

Tiina Elo vihr
Veronika Honkasalo vas